

Stiltes waar je niet omheen kunt, door Gladys Paulus

Werk in opdracht bij Onze koloniale erfenis, Tropenmuseum

Kunstenaar Gladys Paulus woont en werkt in Londen. Zij werkt met vilt, om aandacht te vragen voor het verlies van een bepaalde heiligheid in de wereld. Haar werk gaat in op de pijnlijke ervaringen van haar Euraziatische familiegeschiedenis. Het werk dat in *Onze koloniale erfenis* te zien is, is speciaal voor deze tentoonstelling gemaakt.

Paulus (1973) is geboren en getogen in Nederland en komt uit een familie van ambachtslieden en kunstenaars. Paulus studeerde schilderkunst en tekenen aan de Hoge school voor de Kunsten in Utrecht (HKU). In 1995 vertrok zij naar Engeland waar ze traditionele ambacht gecombineerd met de kunsten combineerde en verder uitwerkte. Handgemaakt vilt is het materiaal van haar keuze, hoewel zij in haar werk een veelheid aan materialen inbrengt.

VERKLARING VAN DE KUNSTENAAR:

“Ik werk met handgemaakt vilt, een uniek materiaal dat ons al millennia bescherming biedt. In dit werk zijn schapenwol uit Somerset, Engeland (waar ik woon) en van het Nederlandse ‘Texel’-ras gebruikt, en enkele Javaanse batik kains uit de jaren vijftig. In die tijd ‘repatrieerden’ mijn Indische familie naar Nederland en werd mijn andere (Hollandse) grootvader naar Indonesië gestuurd om deel te nemen aan de zogeheten ‘politioenele acties’. Verankerd in die verschillende landschappen van oorsprong hebben deze materialen en kleuren symbolische betekenis. Ze spreken van ontworteling, achtergelaten plaatsen, herinneringen, trauma’s, overleving en aanpassing, die generaties lang worden meegedragen en doorgegeven.

Met dit werk in het Tropenmuseum bevrage ik ideeën over sociale positionering, aspiratie, hoe identiteit zich vormt en telkens verandert per generatie. En waar je je thuis voelt als je afkomstig bent uit meerdere culturen. Vilt neemt een soort tussen positie in tussen kunst en ambacht, waarmee ik verinnerlijkte culturele conflicten verken, zoals je bescheiden opstellen versus ruimte voor jezelf opeisen; een bewuste persoonlijke uitdaging en statement.”

OVER HET WERK VOOR ONZE KOLONIALE ERFENIS: Stiltes waar je niet omheen kunt

De tentoonstelling *Onze koloniale erfenis* in het Tropenmuseum legt de nadruk op de doorwerking van het koloniale verleden. Juist dit was doorslaggevend voor kunstenaar Gladys Paulus in te gaan op de uitnodiging werk te maken voor deze tentoonstelling.

Voor het thema ‘thuis’ in de expositie ontwierp zij drie metersgrote vilten werken die ingaan op intergenerationeel trauma, op de stilte waar je niet omheen kon thuis. Maar wel omheen moest. Paulus: “Want het zwijgen over de pijn van het verleden was oorverdovend en voelbaar, maar je kon het niet aanraken. Je mocht het niet benoemen. Al voelde je aan alles dat er iets was. Als een groot geheim. Dat was enorm beklemmend als kind.”

Dat benoemt zij met haar werken. Paulus wil die stilte doorbreken. Het spreken is van belang. Eerder maakte zij daarom in 2017 een solo tentoonstelling over voorouder heling. “Dat maakte veel los, ook binnen de familie.” Voor de kunstenaar was het maakproces ook zeer persoonlijk. En spannend. “In onze gemeenschap is het meer normaal je bescheiden op te stellen. Wat ik maak is groot en aanwezig. En staat ook voor opgroeien tussen twee culturen. Aan de ene kant is het werk wit, stil en daarin bescheiden. Aan de andere kant is het metersgroot en neemt het veel ruimte in beslag.” Als zichtbaar gemaakte stiltes je je wel toe moet verhouden.

Paulus vervolgt: “Het was een zoektocht, ook van tot hoe ver ik kon en mocht gaan. Kan ik mezelf Indo noemen als kind tussen twee culturen? Dat ik ruimte inneem in dit verhaal, en daarvoor uitkom. Want ik was geen

onderdeel van de geschiedenis, ik heb het niet meegemaakt. Heb ik het recht wel erover te spreken als ik de ervaring niet heb? Maar tegelijkertijd is het ook mijn verhaal. Het is onderdeel van mijn leven. Juist door die doorwerking. Ik zie dat een derde generatie dat zwijgen wil en probeert te doorbreken. Met dit werk daag ik mezelf uit ook dat andere deel van mezelf omarmen.”

Paulus doet dat door de stilte waar zij niet omheen kon te verbeelden. Met werken zo groot en stil dat die hopelijk juist tot spreken leiden. “Als ik kijk naar de derde generatie dan zie ik dat dat zwijgen doorbreken ook een vorm van eerbied is. Eerbied voor je voorouders. En hun verhaal.”

Luister hier ook: [Als geschiedenis in je opstaat - OVT - VPRO](#)